

KOULU 3.0

LUKION SÄHKÖINEN KURSSIKOE

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Tampereen yliopisto
Hämeenlinnan normaalikoulu

eNORSSI

KOULU 3.0 – SOSIAALISEN MEDIAN OPETUSKOEILUJA, OSAHANKE LUKION SÄHKÖINEN KURSSIKOE

Osahanke

Osahankkeen kuvaus

Tavoitteena kokeilla, kuinka sosiaalinen mediaa voidaan käyttää lukion sähköisen kokeen toteuttamisessa. Kurssikoe järjestettiin käyttämällä ilmaista, blogien luomiseen tarkoitettua Wordpress.com-sivustoa (verkko-osoite <http://wordpress.com/>).

Tärkeimpänä pedagogisena tavoitteena oli tarkastella sitä, miten sähköinen ympäristö vaikuttaa lukion kurssikokeen laatimiseen ja miten opiskelijat suhtautuvat sähköisen kurssikokeeseen.

Kurssikokeen osaksi laadittiin palautelomake. Lisäksi kokeeseen osallistujille varattiin mahdollisuus antaa suullista ja kirjallista palautetta kokeesta ja koejärjestelyistä.

Osahankkeen lähtökohdat

Kysymys tieto- ja viestintäteknikan (TVT) soveltamisesta oppilaitoksissa on nousemassa 2010-luvulla entistä tärkeämpään asemaan niin perusasteen kuin toisen asteenkin opetuksessa. Sangen yleinen on näkemyksen mukaan tieto- ja viestintäteknikan käyttäminen on 2020-luvun kansalaisen avaintaitoja. Jorma Enkenbergin mukaan ”2008 julkaistussa tutkimuksessa selvitettiin tieto- ja viestintäteknikan käyttöä 23 maan opetuksessa (Lawn, Pelgrumin ja Plomp 2008). Näiden maiden joukossa oli myös Suomi. Tutkimuksen sivutulos ... Osoittautui, että kaikissa kahdessakymmenessäkolmessa tutkitussa maassa opetus rakentuu kolmen pedagogisen mallin varaan:

- *oppilaat täyttävät monisteita,*
- *työskentelevät yhdessä rintamassa ja tekevät tehtäviä samassa järjestyksessä sekä*
- *osallistuvat lopuksi kokeeseen.”*

Enkenbergin mielestä tutkimuksen tärkein anti oli se, että vielä 21. vuosituhannen kouluissa tieto- ja viestintäteknikan käyttö opetuksessa on sekä harvinaista että epäsystemaattista.

Tutkijoiden lisäksi pontta kokeilu saa lukio-opetuksen kehittämistä pohtineen työryhmän muistiossaan (s. 43) esittämästä näkemyksestä, jonka mukaan ”lisätään lukiokoulutuksessa tieto- ja viestintäteknologian (TVT) käyttöä opetuksessa ja oppimisessa. Otetaan huomioon tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytön lisääntyminen lukion opetussuunnitelmia uudistettaessa.”

Kuvaus osahankkeen ja toimijoiden lähtökodista

Kokeiluun osallistui 14 Joensuun normaalikoulun lukion ja Itä-Suomen koulun lukion opiskelijoita. Sähköinen koe toteutettiin yhteiskuntatiedon kurssilla. Ryhmän muodostui siten kuin normaalistikin lukion ryhmät. Toisin sanoen opettaja ei voinut vaikuttaa opiskelijaryhmän muotoutumiseen.

Taulukko 1. Kokeiluun osallistuneiden sukupuolijakauma ja lukion vuosiluokka.

		Joensuun normaalikoulun lukio				Itä-Suomen koulun lukio		Yhteensä
		Vuosiluokka				Vuosiluokka		
		1	2	3	4	1	2	
Sukupuoli	tyttö	2	2	1	1	0	2	8
	poika	0	5	1	0	0	0	6
Yhteensä		2	7	2	1	0	2	14

Kurssille osallistuneilla oli normaalit lukiolaisen tieto- ja viestintätekniikan käyttötaidot. Kuudesta pojasta kaksi oli opiskellut Joensuun normaalikoulun tieto- ja viestintätekniikan tarjolla olevista kursseista yhden kurssin, yhdellä poikaopiskelijalla oli suoritukset kolmesta tarjolla olevista 5 kurssista. Kahdeksasta tyttöopiskelijasta puolestaan yhdellä oli yksi tieto- ja viestintätekniikan kurssi suoritettuna.

Yhteiskuntatiedon kurssin opettajana toimi Jaakko Väisänen. Opettajalla itsellään on kohtuulliset valmiudet soveltaa tieto- ja viestintätekniikkaa niin historian kuin yhteiskuntaopin opetukseen.

Osahankkeen suunnitteluvaihe

Kuvaus suunnitteluvaiheesta.

Aluksi pyrin perehtymään siihen, onko muualla tehty vastaavanlaisia kokeiluja. Vaikka satunnaisia kokeiluja on tehty, niistä ei ole raportoitu. Kaksi perusteellisempaa tekstiä löysin. Toinen niistä oli Iltakoulujen liiton laatiman raportin Koe oppimisympäristönä (veikko-osoite <http://www.peda.net/veraja/ry/iklo/materiaalia>) ja toinen Jere Majavan Kohti avointa oppimista: Henkilökohtaiset weblogit opetuksessa (verkko-osoite <http://www.valt.helsinki.fi/piirtoheitin/blog5.htm>).

Osahankkeen oppimisen tavoitteet

Yleisesti tiedetään, että arviointi ohjaa varsinkin lukioissa työskentelyä. Opiskelija opiskelee kokeita varten ja opettaja opettaa niin, että opiskelijat menestyisivät ylioppilaskirjoituksissa. Pääteikäyttämiseen perustuvassa oppimisessä koe mittaa ensisijaisesti ulkoa opittua ja opiskelija suuntautuu oppimistreugioissaan ensisijaisesti kokeesta/kokeista selviytymiseen.

Lukio-opetuksen kehittämistä pohtinut työryhmä esittää muistiossaan (s.34) , että ”*moderni oppimisympäristö-ajattelu tuo esille perinteisestä luokkaan sijoittuvasta, opettajajohtoisesta opetuksesta poikkeavia opetus- ja opiskelumenetelmiä sekä korostaa oppimista tapahtuvan myös koulutilojen ulkopuolella. Oppimisympäristö-ajattelussa painotetaan opiskelijan omaa aktiivisuutta ja itseohjautuvuutta, ongelmakeskeistä ja opetusta eheyttävää lähestymistapaa (oppiainekeskeisyyden sijaan), opiskeluprosessin kokonaisvaltaisuutta ja pitkäkestoisuutta sekä*

opettajan roolin muutosta tiedon jakajasta oppimisen ohjaajaksi ja oppimisympäristön suunnittelijaksi.”

Joensuun normaalikoulun lukion voimassa olevassa opetussuunnitelmassa todetaan puolestaan, että *”lukio-opetuksessa käytetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, työtapoja sekä materiaaleja. Tavoitteena on opiskelijan omien tietorakenteiden selkeyttäminen ja jäsentäminen, oman oppimistyylin löytäminen sekä tiedon arviointiin ohjaaminen.”*

Edellä esitetyn perusteella voi päätellä, että koulun oppimiskulttuurin muuttamisessa avainasemassa on koetehtävien muotoilu, ei se, tehdäänkö koe sähköisenä verkkoon vai paperille. Kimmo Koskinen (verkko-osoite <http://vvop2010.wordpress.com/2010/11/19/11-arviointi-ja-kokeet-tietoverkossa/>) kysyykin johdattelevasti, olisiko syytä siirtyä tiedollisen oppimisen testauksesta kohti enemmän tulevaisuuden taitojen ja valmiuksien mittaamista ja niiden arviointimenetelmien kehittämistä.

Yhteiskuntatiedon luonteeseen oppiaineen kuuluu verkkomateriaalin käyttö, sillä paperiset oppimateriaalit ovat aina hieman ajastaan jäljessä. Toiseksi yhteiskunnallista informaatiota on

runsaasti verkossa. Viranomaiset, etujärjestöt ja puolueet pitävät yllä sangen monimuotoisia ja kattavia verkkoaineistoja. Lisäksi 2000-luvulla sähköisestä asiointista on muotoutunut vakiintunut tapa hoitaa erilaisia viranomaistoimia. Yhteiskuntatiedon kurssin oleellinen osa on yhteiskunnallinen vaikuttaminen.

Verkkovaikuttamisesta on kehkeytynyt viime vuosina yhä tärkeämpi osa demokratiaa. Pierre Rosanvallon on todennut, että 2000-luvun *”ihmiset ovat vähemmän äänestäjiä ja enemmän osallistuvia”*.

Yhteenvetona voidaan todeta, että yhteiskuntatieto oppiaineena soveltuu tällaiseen kokeiluun. Koska arviointi ohjaa opiskelua ja kurssin suunnittelua, päätin suunnitteluvaiheessa, että opiskelijat totutettaisiin kurssin aikana erilaisten verkkomateriaalien aktiiviseen

The screenshot shows a Facebook post by Janne Kosunen titled "Sosiaalinen media". The post contains two numbered questions: 1. "Mikä on sosiaalinen media? Miten sen kautta voi vaikuttaa?" and 2. "Wikileaks: 'Wikileaks on internetsivusto, jonka tarkoituksena on antaa ihmisille mahdollisuus vuotaa salaisia poliittisia tai kaupallisia dokumentteja julkisuuteen ilman kiinnijäämisen pelkoa.' Pohdi wikileaksia esimerkkinä sosiaalisen median mahdollisuuksista: Miksi sivusto peruste...". Below the post is a list of comments from Tapio Terävä and Janne Kosunen, dated 15. joulukuuta 2010. The comments discuss the impact of social media, Wikileaks, and the importance of transparency and freedom of information.

käyttämiseen. Samalla opiskelijat päätettiin harjaannuttaa sosiaalisen median käyttämiseen, jotta sähköinen koe ei tulisi yllätyksenä. Lisäksi oppimisympäristöksi valitsin sellaisen blogiston, joka olisi käytettävyydeltään luotettava ja helppokäyttöinen, mutta samalla toiminnoiltaan monipuolinen.

Kurssin aikana toteutettiin muutama oppimiskokonaisuus facebookin luodussa ryhmässä. Tavoitteena oli havahduttaa opiskelijat siihen, että seuratessaan blogeja ja Facebook-maailmaa he voivat hankkia tietoa myös yhteiskuntatiedon kurssisisältöihin kuulumattomista asiakokonaisuuksista, mutta myös osallistua kurssin ulkopuolella käytäviin verkkokeskusteluihin.

Ennakkoperehtymisen perusteella kohosi muutama huomioitava asia oppimisympäristön suunnitteluun.

- Suljettu vai avoin koeympäristö.
- Kuinka koe voisi olla myös oppimistilanne?
- Kuinka koetilanteessa nettiplagiointi on estettävissä?
- Miten sähköisen kokeen koetehtävien tulee poiketa paperikokeen tehtävistä?

Vaikka verkkopohjaisten oppimisympäristöjen suunnitteluun on olemassa runsaasti erilaisia oppaita, niissä arvioinnin tehtävänä on ensisijaisesti tehdä näkyväksi oppijan osaaminen kussakin oppimisprosessin vaiheessa. Näistä välineistä ei kuitenkaan ole suoranaista hyötyä koeoppimisympäristön suunnittelussa, sillä koko kurssia ei toteutettu verkkopohjaisena.

Koeympäristön suunnittelun perusohjenuorana oli näkemys, jonka mukaan mitään ei tulisi antaa kokeessa valmiiksi pureskeltuna. Tarkoituksena oli estää opiskelijoita tekemästä koetta niin, että vastauksissa kävisi ilmi ainoastaan valmiiksi laaditun oppimateriaalin omaksuminen ilman soveltamista tai siirtämistä uuteen ympäristöön.

Yhteiskuntatiedon sähköisen kokeen koetehtävien käytännön suunnitteleminen olikin visaisempi tehtävä. Lopulta päädyin siihen, että koekysymykset olivat sekoitus verkkopedagogiikassa ja yhteiskuntatiedon didaktiikassa hyväksi havaittuja käytänteitä.

- **Ajankohtaistiedon arvioimista ja soveltamista.** Eduskuntavaalien läheisyydestä johtuen kysymyksen muotoilin seuraavasti: Seuraavat eduskuntavaalit ovat huhtikuussa 2011. Väitetään, että eduskuntavaalien luonne on muuttumassa. Kansanedustajien valinnan ohella eduskuntavaaleja kutsutaan myös pääministerivaaleiksi.
 - o Mistä tämä johtuu?
 - o Miten tämä näkyy puolueiden kannanotoissa? Käytä hyväksesi Ylen vaalit 2011 sivustoa http://yle.fi/uutiset/teemat/vaalit_2011/
 - o Mitkä ovat valtioneuvoston ja kansanedustuslaitoksen väliset valtasuhteet?
- **Autenttisten asiakirjojen ja/tai puheiden kriittinen analysointi.** Kysymyksen muotoilin seuraavasti: Suomea pidetään hyvinvointivaltiona. Vastaa seuraaviin hyvinvointivaltiota koskeviin kysymyksiin.
 - a) Miten Tilastokeskuksen oheisen tilaston mukaan huoltosuhte on Suomessa kehittynyt 1900-luvulla? (1p)

b) Lue valtiosihteeri Raimo Sailaksen kolumni Yle.fi-sivustolla (http://yle.fi/uutiset/teemat/vaalit_2011/2010/12/raimo_sailaksen_kolumni_tosi_kysymyksessa_22180_41.html) ja Tasavallan presidentti Tarja Halosen uudenvuodenpuhe (<http://tpk.fi/public/default.aspx?contentid=209436&nodeid=41417&contentlan=1&culture=fi-FI>). Mitä vaikutuksia valtiosihteeri Raimo Sailaksen ja Tasavallan presidentti Halosen mielestä huoltosuhteen kehityksellä on Suomen sosiaalipolitiikkaan? (2p.)

c) Tarja Halonen toteaa puheessaan: ”Olen monena vuotena varoittanut suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan perustan rapautumisesta”. Esitä perusteluja väitteen puolesta ja sitä vastaan. (3p.)

- **Yhteiskuntatiedon kurssin aikana käytetyn Facebook-ympäristön hyödyntäminen.** Kysymyksen muotoilin seuraavasti: Kurssilla teimme vaikuttamista koskevan tehtävän Facebookissa. Facebookin ryhmä Jnor YH15 2010. Käytä ryhmässä olevaa informaatiota hyväksesi ja vastaa seuraaviin tehtäviin.

- Millä eri tavoin internet on muuttanut poliittista vaikuttamista 2000-luvun Suomessa? (1p.)
- Selitä, mitä tarkoittavat käsitteet media ja kansalaisjournalismi. Anna esimerkkejä. (2p.)
- Sanotaan, että suomalainen edustuksellinen demokratia nojaa puoluepolitiikkaan. Millä perustein näin voidaan sanoa? (3p.)

tusivu	Koe - lue aluksi	Koetehtävät I	Koetehtävät II	Koetehtävät III	Palautte	Vastaukset				
Vastaukset										
Koe arvioidaan seuraavasti:										
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
4	4+	4+	4½	4½	5-	5	5½	6	7	7½
11	12	13	14	15	16	17	18			
8-	8	8½	9-	9	9½	10-	10			
Mikäli et halua laittaa vastauksiasi näkyville tälle sivustolle, voit lähettää vastaukset spostilla. Lähetä kaikki vastauksesi yhtenä word-tiedostona (.doc) tai suoraan spostina.										
Sähköpostiosoitteeni on jaakko.vaisanen@uef.fi.										
Mikäli et halua, että vastauksesi kommentit ovat näkyvillä wordpressissä, ilmoita siitä spostilla. Saat palautteen vastauksiisi siihen spostiin, jonka ilmoitit koetta varten minulle. Mikäli haluat palautteen johonkin muuhun spostiin, merkitse koevastaukseesi.										
Millainen on erinomainen yhteiskuntatiedon koevastaus?										
Käsillä oleva koe on sähköinen koe. Muutama ohje aluksi.										
Tehtävät ovat kohtuullisen laaja-alaisia ja pääasiassa aineistotehtäviä.										
Muista, että kiitettävässä vastauksessa edellytetään										
- annettujen aineistojen erittelyä eri näkökulmista,										
- aineistojen kirjoittajien tausta-ajatusten esilletuomista ja arvioimista sekä										
- ns. näkymättömien tai julkilausumattomien ajatusten esilletuomista.										
Muista myös, ettei kopioi tehtävän vastausta suoraan verkosta. Siksi suoraan kopiointi on kiellettyä ja käytetyt sivustot on merkittävä riittävän tarkasti vastaukseen. EI NÄIN lähde: WIKIPEDIA, vaan esimerkiksi Tasavallan presidentin uudenvuodenpuhe 1.1.2011 http://www.tpk.fi/public/default.aspx?contentid=209436&nodeid=41417&contentlan=1&culture=fi-FI .										
Siis TIETO KENEN KIRJOITTAMASTA TEKSTISTÄ ON KYSE JA SITTEN VERKKO-OSOITE.										
Muutoin verkkovastauksissa noudetetaan samoja ohjeita kuin yleensäkin yhteiskuntaopin vastauksissa.										
ARKISTOT										
o tammikuu 2011										
KATEGORIAT										
o Uncategorized										
BLOGROLL										
o Discuss										
o Get Inspired										
o Get Polling										
o Get Support										
o Learn WordPress.com										
o WordPress Planet										
o WordPress.com News										
META										
o Ylläpito										
o Kirjautu ulos										
o Validi XHTML										
o XFN										
o WordPress.com										

Lisäksi liitin koeympäristöön ohjaavaa materiaalia, jossa opiskelijoita opastettiin kokeen vastausten laadinnassa. Osioon lausuttiin julki etukäteen myös vastausten arvioinnissa noudatettavat periaatteet.

Osahankkeen aikataulu

Taulukko 2. Hankkeen ajankäyttö.

Osa-alue	Käytetty aika	Yhteensä
Kuinka paljon käytit aikaa osahankkeeseen opiskelijoiden ja opettajaopiskelijoiden kanssa?	Hankkeesta kertominen opiskelijoille, koeympäristön esittely 1 tunti, Opettajaopiskelijoille kertominen 1 tunti, Facebook-ympäristön suunnittelu yhdessä	2 tuntia

	opettajaopiskelijoiden kanssa 1 tunti	
Paljonko opetustilanteiden ulkopuolista aikaa tarvittiin?	Yksilöllisten koepalautteiden laadinta 5 tuntia, Opiskelijoiden liittäminen blogiin ja kirjautumisongelmien ratkominen 2 tuntia.	7 tuntia
Miten paljon oppilaiden ajasta kului selkeästi tietokonehuokassa	Kokeen suorittaminen maksimissaan, 90 prosenttia käytti aikaa kokeeseen yli 2 tuntia. Opettaja käytti aikaa koetilanteen kuvaamiseen ja opiskelijoiden kysymyksiin vastaamiseen.	3 tuntia
Kuinka paljon koeympäristön suunnittelu vaati aikaa?	Koeympäristön suunnittelu ja toimivuuden testaaminen 5 tuntia, taulukoiden muokkaaminen sekä kuvien skannaaminen ja muokkaaminen koeympäristöön soveltuviksi 2 tuntia, koetehtävien muokkaaminen 2 tuntia.	11 tuntia
Kuinka paljon osahankkeesta raportointiin kului aikaa?	Raportin koostaminen eri lähteistä	3 tuntia
Yhteensä		26 tuntia, josta työaikaa 5 tuntia

Osahankkeen tekniset vaatimukset

Osahankkeen käytössä oli eNorssin antama digikamera ja miniläppäri. Välineitä käytettiin kurssin aikana kurssin dokumentoimiseen sekä opiskelijoiden tuotoksissa.

Osahankkeessa käytettiin Joensuun normaalikoulun tv-varusteita. Koetila oli Joensuun normaalikoulun atk-luokka. Verkkopedagogiikassa korostetaan joustavuutta. Kaksi opiskelijaa suoritti kokeen etänä kotonaan. Toisen perusteluna oli päällekkäinen koe, toisen oppimiseen liittyvät ongelmat.

Blogiohjelma on itsessään sangen kehittynyt ja monipuolinen ohjelmisto eikä sen käyttäminen edellytä mitään erityisiä tieto- ja viestintäteknisiä varustuksia.

Opettaja käytti koeympäristön suunnittelussa kotikoneensa ohjelmistoja (word, excel, sekä adoben kuvankäsittelyohjelmistoa ja pdf-dokumenttien muunto-ohjelmaa).

Osahanke ja opetusharjoittelu/harjoittelijat

Osahankkeen suunnitteluun osallistui historian ja yhteiskuntaopin opettajaopiskelijoita. Heille kerrottiin hankkeesta. Opettajaopiskelijat osallistuivat kurssisuunnitelman ja kurssin sisältöjen suunnitteluun.

Opettajaopiskelijat vastasivat osasta opetusta. Heidän vastuullaan oli jo aiemmin mainittu verkkoympäristöjä ja –materiaaleja hyödyntävä oppimiskokonaisuus.

Opettajaopiskelijat vastasivat esimerkiksi Facebookia hyödyntävän oppimisympäristön suunnittelusta ja tuntien toteutuksesta. Samalla kokeilimme sitä, millä eri tavoin Facebookin chattiä ja kommentointia voidaan käyttää ryhmien oppimisprosessien ohjaamisessa mielekkäisiin oppimistuloksiin.

Itse koe osui sellaiseen ajankohtaan, missä harjoittelujaksoa normaalikoululla ei ollut.

Osahankkeen sovellettavuus muulle

Blogin käyttö koeympäristönä soveltuu mielestäni useimpiin oppiaineisiin. Blogin perustaminen on suhteellisen vaivatonta. Lisäksi blogi oppimisympäristönä on suhteellisen helppo hallinnoida. Kuitenkin esimerkiksi käyttämäni blogi mahdollistaa tekstin ohella kuvien ja videoleikkeiden yhdistämisen koetehtäviin.

Jere Majavan mukaan julkisen blogin tekemiseen liittyy pelko siitä, että kurssin aikana luodut materiaalit laajenevat kurssin rajojen ja osallistujien piirin ulkopuolelle. Siksi kokeilu järjestettiin suljettuna blogina. Mukaan pääsivät vain ne, jotka kokeen tehnyt opettaja kutsui. Opettaja antoi koeympäristöön oikeudet ennen kokeen järjestämistä.

Lukio-opiskelijoiden tv-taidot osoittautuivat sangen kirjaviksi. Esimerkiksi taito kirjautua suljettuun blogiin osoittautui haasteelliseksi. Suosittelen, että opettaja laati koeympäristön ilman tehtäviä ja opiskelijat kirjautuivat blogiin jo ennen koetta. Samalla opettaja voi esitellä koeympäristön toimintaperiaatteet. Opettaja lisää koetehtävät vasta hetkeä ennen koetta.

Järjestelmä on toimiva, mutta edellyttää opettajalta tarkkaa ennakkosuunnittelua.

Koe voi olla oppimistilanne. Tämä vaatii irtaantumista aiemmista toimintamalleista, mutta onnistuessaan avaa mahdollisuuksia arvioinnin kehittämiseen ja sitä kautta oppimiskulttuurin kehittämiseen. Yhteiskuntatiedon kurssilla oppimisen prosessiluonteisuutta pyrittiin toteuttamaan kahdella tapaa. Koetehtävissä huomioitiin toisessa sosiaalisessa mediassa tehty oppimistehtävä. Koetehtävä on jatke sille, mitä oppitunneilla on jo tehty. Toiseksi koetehtävistä antamassani palautteessa korostin erityisesti erilaisten yhteiskunnallisen tiedon lähteiden käytön osaamista. Pyrin antamaan opiskelijoille sivustovinkejä, joista he voivat tarkistaa vastauksensa faktapohjaa ja/tai erilaisia yhteiskunnallisia näkemyksiä ko. yhteiskunnallisesta ilmiöstä tai käsitteestä.

Nettiplagiointi arvelutti. Tehtäviä ja sitä kautta arvioinnin perusteita muokkaamalla pelko osoittautui aiheettomaksi. Copy-paste -tekniikan sijaan sähköinen koe toi julki opiskelijoiden hyvin vaihtelevat tiedon hakutaidot. Kopioinnin sijaan ne ovat ongelma.

Majavan mukaan blogit itsessään eivät tarjoa kummoisiakaan mahdollisuuksia ohjata vuorovaikutusta blogeissa. Koetilanteessa blogi itsessään ei mahdollista kovinkaan monipuolisia palautteenantomahdollisuuksia. On muistettava erityisesti se, että palaute on yhteisölle julkista.

Opiskelijoiden mahdollisuudet vertailla tuloksia ja vastauksia ovat paperikoetta helpommat. Siksi kannattaa laatia arviointiperusteet mahdollisimman yksiselitteisiksi. Silti kannattaa pitää mielessä Atjosen toteamus siitä, etteivät ”nykykäytännöt anna opettajalle opiskelijoiden oppimisesta tarvittavaa tietoa, koska numeroiden antaminen on ylikorostunut oppimistehtävien laadullisen saavutusarvioinnin kustannuksella”.

Mahdollisuus paperikoetta moniulotteisemman palautteen antamiseen tarjoutuu, mikäli opettaja yhdistää blogin ja sähköpostin. Opettaja voi kopioida vastauksen esimerkiksi wordiin. Wordin kommentointityökaluilla vastauksen voi analysoida kuten paperisen koevastauksen. Vastaukseen voi liittää kommentteja, joissa opiskelijalle kerrotaan, mistä verkossa olevasta lähteestä opiskelija saada tarkempaa informaatiota vastaukseensa liittyvistä väärinkäsityksistä. Joissakin tapauksissa on mahdollista antaa verkko-osoite, josta opiskelija voi katsoa mallivastauksia tehtäväänsä. Lisäksi sähköposti tarjoaa yhteisöllistä blogia laaja-alaisemmat mahdollisuudet ohjata kunkin opiskelijan kanssa vuorovaikutusta opetuksen kannalta mielekkäimpään suuntaan.

KOETEHTAVAT II

2.

a) Internet on poliittisen vaikuttamisen apuvälineenä helppo, halpa ja tehokas. Tietokone ja internet löytyy nyt jo lähes joka taloudesta. Erityisesti nuoriin tulevaisuuden vaikuttajiin ja potentiaalsiin äänestäjiin internet vetoaa mediana esimerkiksi konkreettisia vaalimainoksia paremmin. Internetin käyttö vaalimainonnassa nostaa ehdokkaan imagoa ja saa hänet näyttämään nuorekkaammalta ja ajantasalla olevalta. Lisäksi internet on nopea ja sieltä saatava informaatio on yleensä tuoreempaa kuin muista medioista.

½ pistettä.

b) Media on laaja käsite joukkoviestimille sisältäen myös sosiaalisen median. Medialla voidaan myös tarkoittaa yksittäistä viestintä kuten sanomalehtiä, radiota, televisiota tai internettiä tai tiettyä viestimuotoa kuten kuvaa tai ääntä. Median tehtävänä on välittää tietoa ja herättää keskustelua pysyen itse puolueettomana. Kansalaisjournalismi on 90-luvulla syntynyt ajattelutapa, jonka mukaan asiantuntijajournalismin sijaan pitäisi kansalaisten olla enemmän äänessä mediassa kertomassa omakohtaisia kokemuksistaan. Tavoitteena oli tehdä journalismista avoimempaa, ymmärrettävämpää ja ihmisläheisempää. Kansalaisjournalismia on esimerkiksi blogin tai mielipidekirjoituksen kirjoittaminen.

Muuten liki erinomainen vastaus. Mainitsematta se, että kansalaisjournalismin myötä julkaisukynnys on mähdaltunut. Mitä se sitten on merkinnyt tiedon luotettavuudelle. Erilaisille vähemmistöille kansalaisjournalismi elinehto, 1½ pistettä.

Kommentti [J1]: Toisaalta voi olla aiempaa monimutkaisempaa. Katso esim. <http://www.maailmantalous.net/?q=fi/nodes/13>

Kommentti [J2]: Kun tehdään sähköistä koetta, niin silloin olisi helppo tarkistaa väitteiden paikkansapitävyys. Katso internetin yleisyydestä http://www.stat.fi/til/kbar/2010/05/kbar_2010_05_2010-06-04_kuv_012.html

Osahanke on sovellettavissa suoraan muihin oppiaineisiin. Blogien opetuskäytölle ei mielestäni ole ala- tai yläikärajaakaan.

Sähköisessä kokeessa on useampiakin ongelmia. Wordpress.com-blogisto on sangen monipuolinen. Silti kokeen tekijä on kommentoijan roolissa. Hänen käytössään oleva työvälineistö on hyvin rajoitettu. Tuotos on tekstiä ja se on lopputulos, josta ei käy ilmi kokeen laatimisen vaiheet.

Kehitysideat jatkoa varten

Seuraavaksi kokeilisin sitä, miten sähköisen kokeen luonne muuttuisi, mikäli jokaiselle vastaajalle luotaisiin oma blogi. Silloin opiskelijoilla olisi käytettävissään samanlaiset työkalut kuin opettajallakin vastausten laatimisessa.

Myös verkkoympäristöön soveltuvien kysymyspatteristojen laadinta on alkumetreillä. Tiedon soveltamista ja/tai tuottamista käsittelevien tehtävien laatiminen on taito sinällään. Opiskelijoiden palautteessa kysymysten muotoilua pidettiin osin sekavana. Toisaalta kysymyksiin vastaukset löytyivät annetun palautteen mukaan helposti.

Taulukko 3. Kyselyn kysymys: Kysymysten tehtävänanto oli.

Vastaus	Äänät	
pääosin selkeä, osin sekava	3	100%
selkeä	0	0%
pääosin sekava, osin selkeä	0	0%
sekava	0	0%

Vastaukset ovat ymmärrettäviä sikäli, että sekä opettajalle että opiskelijoille sähköinen koe oli pitkän tien alku, ei päätepiste. Erään opiskelijan palautteessa todettiin se, että *”poliittinen kieli on vaikeammin ymmärrettävää ja siihen voi mennä aikaa.”*

Kokeiluun osallistui myös opiskelija, jolla on lukihäiriö. Lukihäiriöiselle nopea lukeminen ja kirjallinen ilmaisu ovat normaalia vaivalloisempaa. Hän pyysi mahdollisuutta tehdä koe kotona ja paperimuodossa. Järjestely antoi oman lisäviivahteensa. Oletuksena oli se, että mahdollisuus tehdä koe kotona vähentäisi jännitystä, mutta toisin kävi.

Antamassaan palautteessa hän totesi, että *”tekstien lukeminen koneelta on vaikeeta ja hitaampaa kuin paperilta monestakin syystä, esim. rivien seurannassa. Pitkään aikaan en ole kouluhommiin takia turhautunut ja vaipunut todelliseen epätoivoon sekä ajautumaan itkemiseen, mutta tää koe sai kyllä tuon aikaan”*. Palautteen lopussa hän ilmoittaa kannattavansa *”110 prosenttisesti paperikokeita, vaikka kokeiluideana sähköinen koe oli hyvä”*.

Yhteystiedot

Jaakko Väisänen
historian ja yhteiskuntaopin lehtori
Joensuun normaalikoulu
jaakko.vaisanen@uef.fi
050-3271524